

BRUJ

antologija

V PRIČUJOČEM IZBORU SMO POSKUSILI URESNIČITI TISTO NIČ KOLIKOKRAT NA ZUNAJ DEKLARIRANO NAČELO O SKUPNI KULTURI, KI SE VEČKRAT ZAPIRA V SVOJE ANTROPOLOŠKE SPONE IN SFERE. LIRIČNI SUBJEKT JE BISTVENA OZNAKA ZA SLEHERNO POETIČNO USTVARJANJE. KADAR ZAŽIVI V PRISTNI BESEDI, NAM POVE VEČ OD DOLGOVEZNIH TRAKTATOV, ZGODOVIN IN SLOVNIC PA KOREKTUR. ZATO JE PREDSTAVLJEN IZBOR MEDNARODNE POEZIJE PRVI POSKUS, DA BI SE ZBLIŽALE USTVARJALNE IN NAPREDNE SILE V POENOTENO, ČEPRAV GLOBOKO RAZLIČNO PODOBO.

ZAHVALJUJEMO SE VSEM AVTORJEM IN PREVAJALCEM, KI SO VESTNO IN SKRIBNO POMAGALI PRI TEŽAVNEM DELU.

avstralska lirika

w. heiner

VEČNOST

Skodelica za čaj ki jo je razbila
in srečka ki ni zadela
zaradi ene same številke

sta bili med nepozabnimi spomini
moje babice ko je bila
mislil da lahko rečem – kruto – senilna
ali pa morda senilnost ni čisto

Morda je spomin tekmoval z logiko
in veliki dogodki so postali planeti

pravi izraz.
temnega neba.

In ko so bila dekleta so navadno hodila
ona in njene sestre
med slivami v sadovnjaku
gledale so listje
podobno insektom Adam
in videla so vijolično sadje
prezgodaj dozorelo

Govorile so varne v ograjenem bazenu
o ljubimcih
in enkrat 1917 so se glasno začudile:

„Oh, kaj se je zgodilo z Johnnyjem Heathom?
Tako velike otožne oči je imel.
Kaj se je zgodilo z njim?“
Potem pa je zgoraj med vejami
Bog spregovoril ali pa Adam:
„Odšel je. Odšel v večnost.“

Tekle so opotekaje v ozkih krilih
iz doline dreves.

Torej kdo je bil med vejami
Bog ali lopov

Razbita skodelica pozvanja
v njeni glavi.

c. h. gervais

KVARTANJE V PIJANI SOBI

pivo je
barva
marjetic
in smeha
v pijani sobi

na okrogli mizi
vzhajajo visoki kozarci
prijatelji
vročičnih obrazov
in slaščice
njihove sanje
zmotne kot
človek v trepetu
za zmago
s kraljico in fantom
zmotne kot
njihove močne rdeče dlani
kot domišljav ostanek

srčna dama
čudovito rdeča
mi riše drug cvet
obožujem jo
v pijani sobi
pravi
lahko se ukrademo
tem igram
lahko živimo
kot kralji in dame
v katerikoli sobi njenega gradu

bruce beaver

ŽIVLJENJE

vsi njegovi dnevi zaliv ribjih
lusk

pripada 3. generaciji
Petkovih katolikov ali
morilec milijonov rib

pripada očetu Bernardu in
Josephine mož
poslednje Emilije

bodočnost zagotovljena z glasovi 78
jedcev rib

mrtev v postelji Albert Fry 98

pri prvem lovu je iztržil
del 5 1/2 udeležbe

v plitki skrivnosti plime
in oseke

velika slana zaudarjajoča
skala je zrasla

predniki so počasi zdrseli
v udobje

sonce je sušilo dež razmakal
surovo tkanino
olimpijski pacifik
ali karkoli izbereš

za pot nad vodami
tvojega življenja

preko pristaniščnih nasipov
na odprto

IAN WEDDE

TIHOŽITJE

Luč skozi
tvoje drobovje: kot

breskev
na Cezanovi sliki

sijaj se zdi
prihaja iz notranjosti

sočno, koža
prosojna

nežno navzdol
oblize

jeziček luči
telo

od popka
do dimelj. Stori

opravi se
za takšen

efekt, kot Cezane
svoj sadež tihožitja

njegova
pretresljiva Nature

Morte ali
pa je bilo

življenje, ki se
tiho dogaja.

EWALD OSERS

DREVESA

Potlačena z decembrskim ledom
potlačena z julijsko vročico
rasto.

Čeprav gnezdiijo ptice pevke na njih
čeprav se kače ovijajo okoli njih
rasto.

Kljub Djingis Khanovemu masakru
kljub Beethovnovi ekstazi
rasto.

Čoveka še ni bilo
človek bo odšel
rasto, rasto.

Zakoreninjena v zemlji
razvejana v zvezdah
rasto, rasto, rasto.

Eno se lahko naučimo:
zgovorna tišina
rasto, rasto, rasto.

VREDNOTE

moj pomen vrednot
je vreden posmeh ali dva:
moje videnje

roke
bolj nežne od pomladnosvežih marjetic
sončnobela toplota
dlani
do roba polna zimskomorska sivina
oči
preprosto prikupnost
bolj nežna in zvita
kot deževnosočni zorani
hills of victoria

čez tisoč let

bodo sončnomorskigrigričmarjetic
mrtev bom ona ne bo

avstrijska lirika

herman kuprian

Pobil sem
vse orkane duše,
potlačil neurja,
ki so v daljavo hiteli,
pomoril
vse oblake
hrepenjenja.

O, vi viseči listi.
O, vi cvetovi v vetru.
In vaši sadovi
na raztrganih vejah.
Kam klijete?

Pust leži zdaj moj vrt.
In jaz kličem
njega, ki
v dihu vetra
preizkuša.

Toda pozabljeno
frfota glas
čez
mrtvi vrt...

TEMNI vrt.
Mak v vetru.
Srp žanje.
In rdeča detelja
v visokih bilkah.
Črna kokoška
zoba in gruli
in poleti k vrtincu.
Ah, svet
prinaša srečo in bolečino...

robert schindel

KASSANDRA

Figura 7:
Dežela ognja je požgana

1. Razdelek: Preobrat

Prišel sem. Sprva mogoče grmičje. Ostudna žival, do vratu v lastnem govnu.
Zapuščeno grem okrog oglja. Dobro, doslej me niso prevarali. Dobro, refleksija je na mestu. Naravnost gre skozi, se stisne proti sebi in se izkrca v sebi, da bi šel naravnost proti sebi. Dobro. Nekdo me zgrabi iz groba za spolvilo. To je naravnost. Tam čaka name. Ono me odseva. Ono je. Grem okoli oglja.

2. Razdelek: DRUGI

Drugi se vlečejo skozi okolje. Drugi je previden. Kljub žepi in s proročno radostjo se vleče skozi življenje. Samemu sebi pristoja. Dobi nekoliko izkušenj, izkustva delajo izkustva. Drugi se vleče skozi izkušnje.

DRUGI:
Vsako izkustvo gori kakor ogenj.

JAZ ZA OGLOM:
Jaz sem sam svoje izkustvo.

DRUGI:
Kar tvoje izkustvo požge, ni vredno požiga. Ostanes samemu sebi zaprt. Vseeno je, če gori pustinja. Mogoče puščava ni čisto nič vnetljiva.

JAZ ZA OGLOM:
Pred pustinjo ni bilo nobene pustinje. Mislim, nekoč je bil nek vrt. Kdo je vrgel baklo na zelenje?

DRUGI:
Nenehoma govoriš o sebi. Zares, tebe je osel izgubil v galopu. Kaj je že Dachau proti Da Nangu. Kaj je že izparilni plin Ciklon B proti besedi JAZ.
In tu stojimo mi pred sliko Michelangela. Mojster je v cvetu svoje ustvarjalne moči poklonil to sliko svetu, kjer je duh brezčasnega ohranjen.
Skozi žičnato ograjo sonce skozinskoz obsije taborišče. Žičnata ograja teče brez toka. Sončno jasno je. V Auschwitzu se ne da več umreti.

4. Razdelek: Dežela ognja je požgana

Ceste so prehodne. Če imam dovolj, plačam in odidem domov. Moja mati mi pripravi solato. Pred spanjem berem kakšno knjigo. Grem na univerzo. Pripadam izmerljivi družbeni skupini. Dnevno prebiram dva ali tri časopise. Spoznavam okolico, ker se vtisnem v družbo in se izražam kot družabno bitje. Vse poti vodijo v spoznanje. Mesta so pogorela. Spoznanje je prišlo v mesto. Hiše so vseljive. Moje telo je zunaj mene tukaj.

JAZ ZA OGLOM:
Vi ste zanetili požar! Jaz je ostajajoče, ostajajoče je Ostalo. Tam je moje mesto. Jaz sem drugačen kot on, čigar sem. Jaz sem drugačen kot on, h kateremu grem. Jaz sem na sredi.

DRUGI:
Kdo je že vrgel bakle v tvoj JAZ? Kaj naj bi že bilo požgano, kar ni dokazljivo? Kaj prinašaš od tam?

3. Razdelek: Dežela ognja

Dobro. Zdaj bom skočil iz sebe. Jaz vohljac lahko gre naravnost. Skočim iz sebe in se zvijem za ogrom. Koncentracijsko taborišče je dostopno. Grem skozi Dachau. S stricem obiščeva Auschwitz. Levo je krematorij. Tu so nacisti nekaj likvidirali. Pri žični ograji piše: Visoka napetost. Roko

položim na žico: sonce sije, avtobus iz Darmstadta pelje mimo. Slišim govoriti vodiča.

5. Razdelek: Preobrat

Za ogrom, da bi preživel.
Zvečer razvrstim spoznanja: Vsak dan prespim. Vedno nespečnež. Včeraj priča prometne nesreče. Na oplu ris, njegov imetnik je besno stal in opazoval rano. On meni: Videli ste to. Drugi je prišel z leve. Ni dal nobenega znamenja. Dajte mi svoj naslov:
Da, pišem se Schindel. Tam stanujem. Vsak dan sem dostopen telefonsko. Da, videl sem na lastne oči.
Drugi k meni: Ne potrebujemo nobenega sodnika. Zavarovalnina.
Torej me ne potrebujeta. Je že v redu.
Znagali smo. Vidim: Avstrija je še smučarski narod. Jaz, pred televizorjem.
Potrebna je polna koncentracija, tip-top kondicija, drugače ne gre s časom. Svetovni razred je zgoščen. Le kdor gre čisto iz sebe, vse ali nič, ta lahko pride do uspeha.
Napiši prošnjo.
Gospod Schindel, razumeti morate, da ne moremo za Vas preračunati merljive osnove.
Svoja izkustva položim v mapo dokumentov. Globoko spim in pozabim sanje za gib roke.
Inge me vpraša: Kdo je bila Kasandra?

6. Razdelek: DRUGI

Kasandra je bila Priamova hči. Agamemnon jo je kot sužnjo knezom ljudstev vzel domov.
Kasandra je imela dar prerokovanja, ne da bi karkoli razumela. Njene prerokbe so obveljale, medtem ko so jo drugi imeli za noro. Ko sta Klitaimnestra in Egist umorila Agamemnona v kopeli, sta ubila tudi Kasandro.
Lahko bi se ukvarjala z mitologijo, ljubica, rečem Ingi. Vlekli so se skozi pustinjo. Ko so prišli, bolj mrtvi kakor živi, je ležala pred njimi pustinja v vsem svojem sijaju.
Pokopali so svoje mrtve in šli skozi puščavo. Močni so vzeli šibke na ramena. V daljavi je Dežela ognja.

JAZ ZA OGLOM:

Vidiš ogenj?

DRUGI:

Vidim ogenj.

JAZ ZA OGLOM:

Popeljal vas bom tja, da ga pogasimo.

DRUGI:

Čemu hočeš v Deželo ognja?

JAZ ZA OGLOM:

To je dežela revolucije.

DRUGI:

Tu je Dežela ognja, ti norec.

JAZ ZA OGLOM:

Tukaj? In kaj je potem tam, kjer se plamen dviga do neba, da je obzorje rdeče in krvavo?

DRUGI:

Tam, ti norec, tam bomo vrgli ogenj v mesta.

Tam bomo zemljo zravnali z našo.

Nič drugega ne trpimo.

JAZ ZA OGLOM:

Tu ni Dežela ognja. Kajti Dežela ognja je dežela z ljudmi in mesti. Tu je pustinja. Tu je skoroda vse požgano. Tu ne raste več nobeno zelišče.

DRUGI:

Kjer umreš po tvojem, ne bo zraslo več nobeno zelišče. Tisti, ki bivajo tam, kamor hočeš oditi ti, te bodo ubili, kajti sicer bi jih ti pobil. Tvoj dih je kužen. Tvoje oči požigajo okolje. Tvoji možgani mislijo: „JAZ in drugi morajo imeti tvoje možgane, da bi preživel.“

JAZ ZA OGLOM:

Rad bi bil srečen. Rad bi bil priseben. Grem svojo pot.

Ločim se od svoje preteklosti.

DRUGI:

Vidiš plamene? Tam prehajajo, da bi šel ti svojo pot.

Spi, dete, spi. Mati je bila ovca. Oče je v Deželi ognja.

Dežela ognja je požgana. Spi, dete, spi.

JAZ ZA OGLOM:

Hočem v Deželo ognja. Hočem pogasiti požar. Bratje, pojdite z mano tja.

DRUGI:

Ti si tam. Ne moreš več pogasiti požara. Lahko ga podnetiš.

JAZ ZA OGLOM:

Tukaj? Kaj pa je vnetljivo v pustinji?

DRUGI:

Pustinja je vnetljiva. Tvoj JAZ je vnetljiv. Zažgi svoj JAZ.

JAZ ZA OGLOM:

Preživeti moram. Poglavitno v življenju je preživeti.

DRUGI:

Kam?

JAZ ZA OGLOM:

K tebi – k tebi.

DRUGI:

Najpomembnejše v življenju je Drugo.

JAZ ZA OGLOM:

In kdo si ti?

DRUGI:

Jaz sem drugi. Tvoj pepel. Obče. Tvoja resnica: Kasandra.

7. Razdelek: Preobrat

Požgali ste koncentracijska taborišča. Bolje živim kakor drugi. Kasandra je norica. Moj oče je mrtev. Jaz sem jaz.

Opomba prevajalca:

Ob izpovednem Schindlovem tekstu je treba povedati, da je nemogoče enakovredno prevesti miselno-čutne preobrate posameznih semantičnih oznak. Tako bi lahko prevedli Dežela ognja z Ognjeno deželo, a je prav, da je poudarek na prvinskem pomenu. „Drugi“ bi lahko prevedli v kontekstu tudi z „Ostali“ ali „Preostali“, vendar gre za poetično tvorbo večsmiselnega modela in dojemljivosti „Drugega“.

hindujska lirika

SEDETI ALI SKOČITI

Če sediš na robu
oceana
in gledaš
valove
in tokove
in te je strah skočiti,
si sanjač.

Če se potopiš
v ocean,
v popolnem darovanju
neobčutljiv
za divjino
valov in vrtincev,
boš odšel
z dolgimi koraki
svojim najvišjim ciljem nasproti.

Sedeti – uničuje tvojo vrednost,
potapljati – jo dvigne.

NAJ SKRBI ON

Zguban obraz imaš
poln brazd skrbi in nesreč
tvoj razum večno jalov
z večno dvigajočimi poudarki.

Ti čisto razočaran v življenju
ker ne moreš
odkriti nobenega pomena namena
v igri ki jo vsak dan igraš
da bi preživel

Življenje tako se zdi
se zapleta
z bivanjem
težave se množe
v vzletu časa

ČAKANJE OB POTI

Razcapan
čakam ob poti
iztegujem roke
za slehernim mimoidočim
za miloščino

Moja drobna dlan
sprejema
poklone
hitro
jih skrivam
v svojo malho

Na večer
so ceste
gole
počivam v zatočišču
in delim
dnevno bero
potrebim in siromašnim

Čakam ob poti
ne na milost
čakam na Mojstra
ki bo nekoč prišel
mimo
tiho bo
dvignil Svojo Dlan
in sledil mu bom -

Konec čakanja bo
potovanje do mojega cilja
se bo pričelo

MISLI, KI JIH NI

Naj Te nenehno iščem
v vsakem dihu življenja
in Te ne najdem
zakaj če Te
bo ves boj in nemir
končan
in življenje nesmisel

Molj je droban
in prav zato svetel
Nekdo se žrtvuje svetlobi
Nekdo drug je svetloba sama

Če v žalosti verujemo v Boga
se zatekamo
po njegovo pomoč

Če v sreči mislimo da smo Bog
absolutno vodilo
svojih dejanj

hrvaška lirika

Ijerka mifka

VEČER

V življenju obstaja mesto, na katerem se dan povsem izgubi. Zapustili ste vse okrase in pomembnost na livadi brez meja. Oddvajate se z manjšim naporom, kakor je potrebno, da pade list s stebela. Za vojaka je to trenutek, ko naboj raznese domišljijo na vse strani: pogubno nebo; za ljubimca temna odeja, v kateri se zgublja, prežet z lastnim telesom; za dušo zamolka svetloba, znamenje, prelomljeno na besedo in klic. Vse se odvija na dovolj veliki daljavi, da se ne bi nikdar več ponovilo. Pa vendar, kasneje, za vse čase, vas bo prežemal prostor med dihom letom. Magično sonce se obrača v žarišču. Večer pada.

POSVEČENO

1. Samo tvoje veke so, ljubezen, čisto razprte: skozi njihovo svežino teče moje bitje, goreče žezlo. V visokih bi krajih tvoj jezik bil podoben lavi, ki nad vulkanom razpada v tišino. V krvi se najina muka vzpenja h končnemu prazniku, ki se v telesu — telesu upira.

2. Edina senca neba in morja: modrina kaže mejo vznesenosti, drobni valovi raznesejo spominjanje. Vse, kar se razodeva v tako čisti norosti, se vzdiga na samotni greben, kjer se tudi najhujše morje ne razbije. Iz črepinj, skozi slane kapljice opazujem, kje stopamo v skupni privid odrešitve. Miruješ na mojih ustnicah. In samo s čistostjo se upiraš temu dvojnemu prepadu.

PRIVID

1. Zaman v tem kraju vsa mesta mrgolijo od tvoje navzočnosti. Sonce pripeka na vratih, kjer z druge strani pronica svetloba mrtvih. Tvoja okrepljena roka jih zbira v popolno uro: enkrat za vedno nas bo prikovala na mesta, za katerimi hitimo. Kakor da bi se nam na hladnih ustih povečala vlaga. Senca razpada, golta svoj poslednji mrak. Nič se ne da meriti s tem trenutkom. Ptica bo izostrila let v krik, če še obstaja.

2. Jezik se bolj privija k besedi, kakor bi jo mogel uresničiti padec. Bo izurjeno sonce svoje žarke ponavljalo v ljubezni, gibe, že temne od smisla, razpolovljene z zavzetostjo, kakor blisk razdeli nebo na dve vedrini?

3. Na dnu našega bitja stopi nebo svoj poslednji korak k popolnosti.

MED TIŠINO

1. Medtem ko se grobovi dalje množijo, medtem ko s svojim sijajem nastajajo eno. Prehodna svetloba, ki izvira iz same globine moje dokončnosti — otrpli lik, vznemirjenost pred popolno treznostjo telesa — na mah roke se samo nemoč nabira, sijoča iz trpkih belin, iz težavnega nič, ki že prekriva vse razžarjene vrhunce. V zmečkanem prostoru, kadar ti prek telesa gre splet nebeskih globin, te sonce nikdar ne sooči z lastnim bleskom.

2. Izvor vročice na čistem čelu, izmaknjen v odklonjene daljave zaradi hipne teže. Odmev se poveča z nagibom svojega prostranstva, zažgan svet brije na vrhu prstov. Brez pokorščine temu toku, v odločilnem času, samo ptica, samo košček neba, da bi te sanjal, vzvišenega.

BLIŽINA

1. V precepu, v skorajšnji smrti je tvoj obraz razlog, zaradi katerega so plamtela vsa ogledala, se je noč končala z nenadnim bliskom, a dan je dušil strast v najvdanejši besedi. Z one strani našega pogleda meče oljka senco, pod katero ti veke odbirajo hip popolne lahkote. Prosojno je pred soncem telo: na robovih se zbira blesk, s katerim bo svetloba kakor strastni jezik prerezala bližino.

2. Ves svet me približuje ognju, sanjani modrini, zavoljo katere verujem v to, kar se odpira nad temo obzorja. Veka nesmrtnosti.

Milorad Stojevič:

IZZA ŠČITA

Je dovolj bogov na planini, da bi svetlobo ustavili, ki se je davno razcvela pod roko stvarnika Kaosa, in da jo odtrgajo od izvirne zakoreninjenosti, podobno napovedi, ki jo je hotel brodar videti v živem zrcalu? Je podobna ogrinjalu duše ali vihariku, ki radosti se ozdraviti opeklina v sliki božanstva? Vedoč, da po prenočitvi glasbila napočijo in svetloba izgine v zareze voda, pa znova, izza Njega, začneja se On, gol in razžarjen. Takšen se izvoli odpočiti v molkih, ki izginjajo v magijskih počivališčih pod zavetrji in svetiščih, iz katerih kipi dim septembrskih smokev, ... in potem dolgo dihajo v svetem zidu.

Če rečem, da je šel skozi zgorela vrata v planino in se sam odpočil v njeni dvorani, odvrnil bo ognjiščem zrcal, ki dohaja stih v drobu tisočernih spoznanj pred časom Stvari in prebođenih sončnih pobočij, a On je v Njih bil popolnejši od svetlobe. Tekmuj z njim, sestavljen z lepoto izločiš grom v začetnih plodovih barv. Izkušenim pogoriščem oznanjenju.

Kajti kakšna budnost misli ostane trdna pod sliko pokončanega sveta: namišljena svetloba pod rezilom hvaležnega pretoka s prodrom stanjša kri krika, er svega vrimena prik, baščinu videč the ghost of oceans howled through the bones of my face.(1) Grmičevje iz knjige in modro dejstvo zahoda, strmoglavo nori svod, se v mraku prebadajo z istovetnim grehom

Potem, maj bog v Dnevih, odrevenijo z obrazi v živih gostijah teles, in grom je njegov nemi jezik in darovana zgodovina mimo njega. Zato se zgodi trpkost mornarjem, ko se odtrgajo kamni od mrakobe, a ona na vekov veke biva v sebi, ne da bi vedela, da skozi drugo svetlobo prehaja, in gromi so ji namenjeni za strašni obed razumevanja s pregnanimi jezikoslovci in s Poldnevom kakor z združitvijo svetov Rasti.

(1) prevod: duh oceanov tuli skozi kosti mojega obraza.

srbska lirika

pero zubac

S TEŽO VODE S TEŽO SREBRA

Pobegniti v sanje, v jesen, v ptico, pobegniti samo daleč od pesmi, od noči, ki pada na čelo s težo srebra, s težo voda.

Od kod priti po poti poletja veter je višnjam polomil rebra.

Kako nemir v snu prenočiti, kako govoriti, utrujeni noče v pesem leči — tu ni spanja tu samo mrz na čelo pada s težo voda, s težo srebra.

REQUIEM

Padlo je zgodnje nebo na zemljo skrušeno, trpko otroštvo moje, nevzklilo klasje, nihče ga ne dvigne, s prvimi lutkami zrušeno, nad očmi gluhih privito brezglasje.

O, jesen. Kronani črni oblaki, globoko megleno sonce kot zarjavelo kadilo nad tabo se ziba. Drseči somraki. V zaspanih očeh ti Biljana belí perilo.

radivoj šajtnac

pred njimi so tavanja brez vrnitve proti soncu ki v koraku spremlja nebo proti soncu ki v njem rjovejo levi

x

z vseh mogočih levih strani z vseh mogočih desnih strani z vseh sprednjih in zadnjih strani se bliža nesreča, dnevi polni tožbe polni sodišč. Vse, kar se brusi od njih, samo cveti, govori sladko.

x

čudežno se rastline preobrazijo v križe na stisnjenih oblakih samo dve prekrizani črti vse se prekriza — ostale kosti na širinah so križ preko svojega poldnevnik križ čez križ

levinje, zavetje levinje, zdaj sem pod ogromnim previsom, jaz, kot njegov nepremični izmeček, štrlim poln sledov, poln lakote. Moje previsno vstajenje, skrito pred dimenzijo sveta, občutim, kako bo naenkrat vse izginilo tudi ladje, ki so okoli glave zaplule

Čudno, da se rastline preobrazijo v križe

vesna parum

MOLITEV ZA MAGDO ISANOS

Budim te iz tvojega čela, zasanjani angel pesmi, svetloba zemlje vame zapljuska, diha strast iz temno zelenega grička, skozi vlažni rosní pas, ko jata ivanjščic v temo zaprši.

Vse svoje bogastvo pustila si travi, izviri so dušo ti razsejali in tiho teko s poljubom življenja, ki mu s stihom si Sonca prustaro obliko nadela. Tvoj glas v dobravi

polni poldneva je jeklo nežno zostreno razkriva naj bitju voda in bitju sijaja Notranjega. Poj skozi molk zastri.

Življenje v bolečini resnično, zaradi nas veliko, čuj nad duhom njenim, da ne bi iz raja zaspali angel še enkrat odšel v dolino Smrti.

ivan rastegorac

NI STRAHU PRED NARAVO

Ne bojim se prirode,
Samo vodnjak in v njem voda globoka.
Objemal sem te, poljubljaj,
In urok, da ni uroka!?

Priroda je bila tako poslušna,
Kakor da ni žival hudobna;
Ona je tiho tekla, plazila,
Samo da ni bilo bolečine.

Ona bi tiho predla, se plazila
Puščala vzdihne prastare;
Ko bi jo naših čevljev peta gazila,
Ne bog ne zakon je ne bi mogel prenesti.

Naš gospodar je zakon,
Zato ima priroda stihije.
In vse, kar smo poklonili počasi ljubljani,
Nam ona vrne še počasneje.

Ni bilo strahu pred naravo,
Samo vodnjak, vodnjak in v njem voda globoka.
Objemal sem te, poljubljaj,
In urok, da ni uroka!?

tanja kragujevič

PIANISSIMO

Ne prehajajte danes zgodaj
vrli prodajalci breskev in poletnega vina
ne prehajajte šumno danes
preko malega mirnega trga

Vem, v sanjah nekega utrujenega spavca
postajam zdaj tako lepa in tako bela,
pod kožo mi tiho diha glogov cvet;
vem, zdaj je vojvodina ljubezni
v moji oblasti scela,
gospodarim, a neizgovorjena ostaja močna beseda –
v mojem grlu grenka sončnica.

O, jaz verjamem tem sanjam krotkega spavca,
ko me obsipa z zvezdami in vekovi,
dokler mi na dlani kutine sadi in dokler me z

nebo pokriva,

živim v duši resnično čarobna in zvesta kakor dan;
ne prehajajte zgodaj, ne prehajajte šumno
vrli prodajalci breskev in poletnega vina,
niti z blagim mnenjem se ne dotaknite sna.

radomir rajkovič

HLADE SE ZIDOV

Tam kjer pričinja zabloda,
ista se kopja lomijo. V naši senci
samo sonce umira.

Hlade se zidovi, noč se vgnezdi
v naša ušesa. Besede, ki smo se jih
učili na pamet, nas zdaj učijo.

Nepričakovana moč bo zbegala telo.
Pod kožo nam samevajo bodoči starci.

To so pajaci: jesenska svetloba
njihovo oblačilo poškrapi. Vendar,
neizprosno so grozni: pomenijo meni
kaj njihova mrtva usta?

miodrag stanislavljevič

VAS

Jablanov cvet
pada na prašno cesto.

Nič se ne dogaja.

Še ptice v sadovnjaku
pojejo dolgo, isto:
kakor da dežuje.

todor terzić

UMIRA LUČ, IRIS

Umira luč Iris za daljnim hribom
zemlja se daje v senci iz sonca
in poslednji popotnik se zdaj vrača ponižno
s prelomljeno rožo brez vonja
letijo ponorele ptice iščejo počivališče
v mraku Iris obraza ti ne vidim
ob vznožju spet so stekli jeleni
sonce umira nezalito
in sanja oktober pod mojo srajco
blodi po prezebljenih stezah v deževju
ampak tisti slavljenci ki so te prinesli
prepletene z viticami z jagodami
znova se pojavlja Iris z večernim mrakom
kaj ne bojo tvojega lahkega telesa znova
preselili

luč je umrla Iris za daljnim hribom
zemlja je daljša v svoji senci
in utrujeni popotnik je obstal
s prelomljeno rožo brez vonja

radomir andrič

KUKMAKI

Naše matere še ni iz gozda
Kukmakov še ni na stolu

Verjetno so bili strupeni
In s strupom so ji um pojedli

Njena samota je vsa v nas
Od jutra do jutra razpeta

Kdo nam bo zdaj rodil brata
Skozi gozdno okno neprestano gledamo

Kolo čebelnjakov znotraj pleše
Materina košara je na sredi kola

Kako bomo s korakom starosti
Ko se v košari ključ plesa skriva

Naše matere še ni iz gozda
Ampak njen glas že prihaja do nas

V mrak sem samo za hip odšla
V mraku samo rastejo kukmaki
GOZDNA CERKEV

Krošnje bukev napolnjene z brenčanjem
Vreteno ki ga nora predica vije
V vročici hrepenenja za neurjem
ki še ni niti zapihalo

lužiško srbska lirika

KITO LORENC:

PISMO KNEZU WILLIBALDU VON SCHULENBURGU
—JAN HANČO—HANO—

Spominjajoč se
deda, netopir
pod čepico, izgubljena
pastirjeva beseda: Hopsala – ko
zbeži govedo okorelo repato v vodo,
klic smrdokavre, kadar orje gobasto njivo,
obrazec Poldanske gospe: srp in grlo,
slepega goslača pesem
izza duri

Prisluškovanje
obrazom ljudi:
modri bet vrtinčastega viharja, švigajoč
iz ravnine
dokazujejo studenčno kletko: kokodakanje
kvišku k protinožcem
zmaju Plonu, kokoška, ali
ob sončnem zatonu, ko oblaki
vzcvetijo, teliček pisan
na kupu sena, včasih – prikazujejo se
nočnemu čuvaju – tudi ognjena goloba
iz ognjišča
Pod lokom razprostrtih zvezd, kjer
potegnejo kočijaži, namreč konj
izžrt od uzde, žareče
drevesno deblo, počez preko poti, ob strani
peč s penčicami, razgrajajoča v
globeli

Smeje razumejo:
Stari niso vedeli bolje, ampak to
o nočnih lovcih – je bilo
gotovo nekaj električnega
in presunljivo odločeno:
Stari so vedeli bolje, ampak
so umrli

Vprašujejo
dekleta, kako
naj si zvežejo pečo, da bodo
čiste
v obrazu
Zbirajo
razsuto orodje po zemlji,
tisočletje, bakreno vzplameni
pod zeleno trsko pozabe
Globlje kopljejo
k bivališčem mrtvih –
dvignejo k luči
lončeno posodo, zveneče
življenje,
globlje
v šotinem lomu
prinesejo na dan
predčas praproti,
na sledi trosom,
polni sadov,
še globlje
do dna

Zapisati
vse to, zvečer, ob tem še s težko roko,
obdan z brenčanjem čebel ali
stisnjen pod šaro občine
stanovskega in deželnega sveta cerkve sodišča
nad mikroskopom, odtujen namenom (iker)
Pri vsem nisem bil nikdar na kakšnem antropološkem

kongresu

in
ohranil vse, moral sem sporočiti
najmanj temu sprijenemu sinu Schulenburgemu
(zamenjal modri plašč garde ulanov
z modrim plaščem svatbene grenkobe)
Vmes vzdihljaj: Žena,
ta mi razgreje glavo
Ekskurzi (tudi v rimah): Še cvetejo
marjetice, Lamium album, Crepis tectorum...

In sklep vsega pisma:
Pisal bi več, ampak
moram obdelati
polje.

poljska lirika

jerzy zenon lukaszewicz

PRIJATELJU NA VASI

Najbolj ti zavidam na vasi
tam je prostor tako širok in tihoten
kakor morje v ribjih luskah povito z mirom
tu je sonce tako veliko
kakor široko in toplo nebo v šumljanju
tukaj takšno izobilje vonja so sladki travi
po mleku in medu
čebeljem sončnim na oknu
z rumenico in klicem
s spečo tišino
s hrzanjem konja
z drobcem kruha na mizi ravno s polja
tukaj je
tako močno zelenilo in modrina okoli
žgolenje ptic
zavidam ti tvojo vas
moje sonce je majhno in zimsko ko rudarski koš
a zelenila se ne znam dotakniti
milovati kravji gobec

RAD BI

Dušim se
nimam trave do srčike potopljene v sonce
dan za dnem pijem vse več sive gorkosti
rad bi postal pisan metulj
dvignil bi se visoko zafrfotal bi v šumenju cvetov
naselil bi se v čebeljem prostoru
med jedrimi klasi bi pil zlate vetrove
vonjal bi spokojno kakor nasmejano drevo
peti

KO SE ZAMISLIM

Ko se zamislim se zazrem z očmi v strop
v um prihajajo pretekli dnevi ki so čvrsto bivali v nojih živcih
spominim se kruha trdega kot kamen ostre, bolečine zob
v mrtvi tišini
voda mrličev je polna je prišla v grlo z žejo trebuha
in ust
cesta do doma se s strahom potuhne stara slama polna uši
na peti podkovani čevlji in gosnice preko svojega polja
avtomat in kroglja kričita smrt
dom je ujet v pisku neba razpada kot črv v puščavi
samo podgane še živijo

PREVAJALCI:

dr. Mate Šimundič
Leopold Petrovič
Zlatka Krašovec
Vladimir Gajšek